

1.

Obvodní soud pro Prahu 1 (dále též „obvodní soud“) předložil Ústavnímu soudu podle ustanovení čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky (dále též „Ústava“) ve spojení s ustanovením § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) návrh na zrušení ustanovení § 444 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Návrh po formální stránce splňuje i další náležitosti požadované zákonem o Ústavním soudu.

2.

Navrhovatel v návrhu na zahájení řízení uvedl, že u obvodního soudu je vedeno řízení o náhradu škody na zdraví, přesněji o zaplacení pojistného plnění proti pojistiteli podle ustanovení § 9 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), v němž je žalobkyní fyzická osoba, žalovaným je pojistitel a předmětem sporu je zaplacení částky 1 458 000 Kč za ztížení společenského uplatnění. Žalobkyně utrpěla při nezaviněné dopravní nehodě vážná zranění a domáhala se náhrady za ztížení společenského uplatnění. Za tím účelem si nechala vypracovat dva znalecké posudky, podle nichž celková výše odškodnění za ztížení společenského uplatnění představuje částku 486 000 Kč, která jí byla pojistitelem vyplacena. S ohledem na trvalé následky, trvalé omezení v rodinném, společenském, kulturním, sportovním, sexuálním životě žalobkyně navrhla, aby jí soud přiznal podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. ve spojení s ustanovením § 444 odst. 2 občanského zákoníku ohodnocení ztížení společenského uplatnění, protože se v jejím případě jedná o zvláště výjimečný, mimořádného zřetele hodný případ, a aby uložil pojistiteli zaplatit částku odpovídající trojnásobku, tedy dalších 1 458 000 Kč.

3.

Dále navrhovatel konstatoval, že má aplikovat ustanovení § 444 občanského zákoníku ve spojení s vyhláškou č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Je si vědom, že podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ve spojení s § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu je legitimován k tomu, aby navrhl zrušení zákona nebo jeho části pro rozpor s ústavním pořádkem; nemůže tedy na-

vrhovat zrušení právního předpisu nižší právní síly, v tomto případě vyhlášky č. 440/2001 Sb. Protože však zákon přímo odkazuje na tento předpis, ukládá soudu, aby podle podzákoného předpisu postupoval ve sporech o náhradu škody na zdraví, je třeba se zabývat charakterem a ústavní konformitou i citované vyhlášky. K tomu dodává, že ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku a vyhláška tvoří legislativní celek, tudíž má-li soud aplikovat zákon, který zcela a bez dalšího odkazuje na vyhlášku, musí se logicky zabývat i tím, zda není v rozporu s ústavním pořádkem i aplikovaná vyhláška.

4.

K podstatě problému navrhovatel uvedl, že celý systém odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, který je založen na konstrukci násobků vypočtených podle počtu stanovených ministerstvem, následně zavazující soudní znalce, a ve svém důsledku i soud, je celý nedůstojný, odporující principům, které je nutno ctít v demokratické společnosti, mají-li na mysli vážně ochranu lidské cti, důstojnosti a především zdraví a života. Pokud zákon vystaví konstrukci náhrady škody na zdraví (ústavně chráněného práva) na tom, že pověří úřad (Ministerstvo zdravotnictví), aby ohodnotil výši odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění zcela nedůstojným způsobem, jako je tomu v případě vyhlášky č. 440/2001 Sb., jde o zásadní neúctu k právům člověka, a tedy o rozpor s ustanovením čl. 1 odst. 1 Ústavy. Způsob odškodňování je nedůstojný tím spíše, pokud umožňují soudům zvyšovat odškodnění stanovené podle zákona ve spojení s vyhláškou pouze ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele (§ 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb.).

5.

V další části navrhovatel namítal, že:

- a) ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku je v rozporu s čl. 4 Ústavy, protože zmocněním Ministerstva zdravotnictví, aby stanovilo vyhláškou výši, do které lze poskytnout náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění, a určování výše náhrady, je vyloučen soud z toho, aby účinně chránil základní práva a svobody,
- b) ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku ve spojení s vyhláškou č. 440/2001 Sb. je v rozporu s čl. 6 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“), protože osobě, jejíž zdraví je poškozeno, náleží odškodnění, jehož výši nelze v žádném případě považovat za takovou, aby chránila preventivně lidské zdraví, a tedy i život, a protože není důstojné, aby odškodnění, nikoliv mimořádné a výjimečné, nemohlo být přiznáno občanům, kteří před úrazem nedosahovali mimořádných výkonů,
- c) ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku ve spojení s vyhláškou č. 440/2001 Sb. je v rozporu s čl. 10 odst. 1 Listiny, protože dosavadní právní úprava ve své podstatě a svojí filozofií hrubě snižuje lidskou důstojnost, pokud např. nejlevnější automobil lze pořídit za částku srovnatelnou s částkou, kterou má být odškodněn poškozený občan, jenž v důsledku úrazu přišel zcela o zrak,
- d) ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku ve spojení s vyhláškou č. 440/2001 Sb. je v rozporu s čl. 31 Listiny, protože nezajišťuje, aby poškozený měl možnost domoci se takových prostředků, které by mu umožňovaly odstranění všech možných následků poškození zdraví, byť cestou nadstandardních a placených zákroků,
- e) ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku ve spojení s vyhláškou č. 440/2001 Sb. je v rozporu s čl. 3 odst. 1 Listiny, protože rozlišuje mezi občany různých věkových kategorií, bez ohledu na ústavně zaručenou ochranu zdraví, života a lidské důstojnosti, která nemůže být závislá na výši věku.

6.

Ze všech uvedených důvodů je navrhovatel přesvědčen, že ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku je protiústavní, neboť zákonná konstrukce odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění je založena na diskriminaci podle věku, je v rozporu s právem na ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti, konkrétní ustanovení zákona je neúčtivé k ústavně chráněným právům člověka a ochranu těchto práv vylučuje z ochrany soudní. Celou konstrukci a způsob odškodňování považuje

za natolik nedůstojnou, že rozpor s ústavně zakotvenými právy je tak významný, že jej nelze překlénout ústavně konformním výkladem zákona.

7.

Navrhovatel v textu návrhu též uvedl, že i kdyby Ústavní soud dospěl k závěru, že obecný soud není aktivně legitimován k podání návrhu, měl by se přesto zabývat ústavností vyhlášky č. 440/2001 Sb., neboť podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu rozhoduje také o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení.

8.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve vyjádření připomenula, že návrh zákona (sc. zákona č. 367/2000 Sb., kterým byl do § 444 občanského zákoníku připojen druhý odstavec) byl předložen dne 16. 12. 1999 jako sněmovní tisk č. 465. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení pouze stručně uváděla, že se navrhuje, aby i pro oblast občanskoprávních vztahů bylo založeno ústavně korektní zmocnění pro vydání prováděcího předpisu, který stanovuje výši, do které lze poskytnout náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění, a určování výše takových náhrad, s tím, že tak bude dosaženo souladu s úpravou podle pracovněprávních předpisů; v závěru konstatovala, že návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Poslanecká sněmovna s návrhem vyslovila souhlas na své 26. schůzi dne 10. července 2000, když z přítomných 169 poslanců se pro vyslovilo 118, proti bylo 45. Návrh byl postoupen senátu, který jej vrátil s pozměňovacími návrhy, avšak k napadenému ustanovení se nevztahovaly. O návrhu zákona vráceném Senátem bylo opětovně hlasováno dne 14. 9. 2000 na 27. schůzi. Vzhledem k tomu, že Poslanecká sněmovna neschválila návrh zákona ve znění Senátu, hlasovala podle § 97 odst. 5 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny; setrvala na původním návrhu zákona, když se pro něj z přítomných 186 poslanců vyslovilo 130 a 53 bylo proti. Prezident zákon podepsal dne 6. října 2000. Zákon č. 367/2000 Sb. byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl řádně vyhlášen. Na tomto základě vyjádřila Poslanecká sněmovna stanovisko, že zákonodárny sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou a naším právním řádem. Je na Ústavním soudu, aby posoudil ústavnost tohoto zákona a vydal příslušné rozhodnutí.

9.

Senát Parlamentu České republiky ve svém vyjádření také zrekapituloval průběh zákonodárského procesu a připomenul, že v jeho průběhu nebylo napadené ustanovení nijak problematizováno. Na rozdíl od Poslanecké sněmovny zaujal Senát ve vyjádření též stanovisko k meritu věci. V této souvislosti připomenul, že ustanovení § 444 občanského zákoníku konstituuje právo na náhradu za nemajetkovou újmu, přičemž jeho druhý odstavec je typickým pokynem, jímž se výkonné moci ukládá povinnost ve stanovených mezích provést zákon vyhláškou, což Ministerstvo zdravotnictví naplnilo bezbytku vydáním vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Považuje za evidentní, že materie upravená touto vyhláškou je prostorem pro delegovanou normotvorbu, když zákonodárce není uzpůsoben ideově ani materiálně k normování společenské reality do posledního detailu. Zákonodárce svoji roli splnil projevením vůle, co má být, tj. uzákoněním, aby se při újmě na zdraví jednorázově poškozenému odškodňovaly bolesti a ztížení společenského uplatnění. Legálním zmocněním pak uložil exekutivě realizovat vůli zákonodárce, pokud jde o stanovení výše odškodnění a jejího určování. Z tohoto pohledu považuje Senát za mylné tvrzení navrhovatele o rozporu takové konstrukce s čl. 1 odst. 1 Ústavy. Za stěžejní důvod pro navrhovatelovu argumentaci o protiústavnosti § 444 odst. 2 občanského zákoníku označuje Senát výši odškodnění, proto formuluje vlastní stanoviska k jednotlivým navrhovatelovým tvrzením o porušení příslušných článků Listiny, přičemž shledává, že tato tvrzení nejsou důvodná. Na závěr podrobně polemizuje s názorem navrhovatele, že soud je konstrukcí § 444 odst. 2 občanského zákoníku vyloučen z toho, aby účinně chránil základní práva a svobody. Především uvádí, že napadené ustanovení nelze interpretovat tak extenzivním způsobem, vedoucím až k úvahám o narušení dělby moci. Připomíná, že čl. 95 odst. 1 Ústavy

formuluje princip vázanosti soudce zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu, čímž je umožněno, aby soudce posoudil soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou smlouvou. Z toho plyne imperativ nepoužít takový podzákoný předpis, který by byl s nimi v rozporu. Ze zásady *iura novit curia* Senát dovozuje, že pokud soudce obecného soudu došel k přesvědčení o nezákonné (neústavní) výši odškodnění, eventuálně o protizákonné (protiústavní) selekci adresátů odškodnění, má právo – spíše však povinnost – podzákoný předpis na jím rozhodovanou kauzu nepoužít a využít všech dostupných právních možností k poskytnutí ochrany soudem, kauzu rozhodnout a v odůvodnění přesvědčivě odůvodnit, proč podzákoný právní předpis považuje za rozporný se zákonem. V návaznosti na tento závěr opakovaně upozornil, že podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. má soud možnost výši odškodnění přiměřeně zvýšit, přičemž soudce není povinen případ od případu dogmaticky odkazovat na ustálenou soudní praxi, ale má – ve světle kautel Ústavního soudu – dotvářet právo prostřednictvím racionální, argumentačně vyspělé, tvůrčí interpretace. Zcela na závěr svých úvah dodává, že posouzení ústavnosti návrhu na zrušení napadeného ustanovení ponechává na Ústavním soudu.

10.

Vyjádření Poslanecké sněmovny a Senátu zaslal Ústavní soud navrhovateli na vědomí a k případné replice; navrhovatel tuto možnost nevyužil.

11.

Po provedeném dokazování Ústavní soud zjistil, že návrh není důvodný. Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy platí, že dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu. Právo soudu je konkretizováno v § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu jako právo podat návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení. To znamená, že aktivní věcná legitimace soudu podat návrh na zrušení zákona nebo jednotlivých ustanovení zákona se odvíjí od předmětu sporu a jeho právní kvalifikace. Jinými slovy, soud může podat návrh na zrušení pouze takového zákona, resp. jeho jednotlivých ustanovení, který má být aplikován při řešení sporu probíhajícího před obecným soudem. Ústavní soud k tomu dodává, že úvaha o takové aplikaci musí být odůvodněná, musí být odvozena od splnění podmínek řízení, včetně věcné legitimace účastníků a, jde-li o hmotněprávní předpis, od jednoznačného zjištění, že takový předpis má být aplikován. V posuzované věci Ústavní soud zjistil, že předpoklady pro zrušení § 444 odst. 2 občanského zákoníku nejsou splněny. Z návrhu vyplývá, že u obvodního soudu se žalobkyně, která utrpěla zranění při dopravní nehodě, domáhá zaplacení pojistného plnění proti pojistiteli podle § 9 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla). Předmětem sporu je zaplacení částky 1 458 000 Kč za ztížení společenského uplatnění. Žalobkyně si nechala vypracovat dva znalecké posudky hodnotící ztížení společenského uplatnění celkem na 3 150 bodů a tomu odpovídající částka (486 000 Kč) jí byla zaplacená. S ohledem na trvalé následky, trvalé omezení v rodinném, společenském, kulturním, sportovním, sexuálním životě žalobkyně navrhuje, aby jí soud přiznal podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. ve spojení s § 444 odst. 2 občanského zákoníku další odškodnění ztížení společenského uplatnění ve výši trojnásobku základního ohodnocení ztížení společenského uplatnění, protože se v jejím případě jedná o zvlášť výjimečný, mimořádného zřetele hodný případ, a aby žalované uložil zaplatit částku odpovídající tomuto trojnásobku, tj. dalších 1 458 000 Kč.

12.

Znění ke zrušení navrhovaného ustanovení je následující:

§ 444 odst. 2 občanského zákoníku:

„Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhláškou výši, do které lze poskytnout náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění, a určování výše náhrady v jednotlivých případech.“

13.

Ústavní soud konstatuje, že v posuzované věci bylo v obecné rovině aplikováno ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku. Z jeho dikce vyplývá, že jde o typické zmocňovací ustanovení, které není samo o sobě protiústavním [viz též nálezy ve věci sp. zn. Pl. ÚS 20/05, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu (dále jen „Sbírka rozhodnutí“), svazek 40, nálezy č. 47, vyhlášen pod č. 252/2006 Sb., v níž Ústavní soud uvedl, že „Samotná dikce § 696 odst. 1 občanského zákoníku, která pouze předjímá přijetí nové úpravy, není protiústavní, protiústavní je dlouhodobá nečinnost zákonodárce, jež má za následek ústavně neakceptovatelnou nerovnost a v konečném důsledku porušení ústavních principů.“]. Byť jsou oba případy rozdílné (neboť na základě § 444 odst. 2 občanského zákoníku byla prováděcí úprava přijata, zatímco úprava předvídaná ustanovením § 696 odst. 1 v dané chvíli absentovala), povaha zmocňovacího ustanovení zůstává shodná. Z tohoto důvodu lze závěry Ústavního soudu přijaté ve věci sp. zn. Pl. ÚS 20/05 použít, tudíž Ústavní soud návrh na zrušení § 444 odst. 2 občanského zákoníku zamítl.

14.

K posuzované věci dále Ústavní soud považuje za žádoucí připomenout, že předmětem konkrétní aplikace ve sporu u obvodního soudu je ustanovení § 7 vyhlášky č. 440/2001 Sb., jehož zrušení navrženo nebylo. Jeho dikce je následující:

„Výše odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění

(1) Výše odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění se stanoví na základě bodového ohodnocení stanoveného v lékařském posudku.

(2) Hodnota 1 bodu činí 120 Kč.

(3) Ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele může soud výši odškodnění stanovenou podle této vyhlášky přiměřeně zvýšit.“

K tomuto zjištění ohledně aplikované právní normy Ústavní soud dodává, že se plně ztotožňuje s názorem Senátu (bod 9), odkazuje na svoje závěry zařazené do usnesení ve věci sp. zn. I. ÚS 419/06 (ve Sbírce rozhodnutí nepublikováno) a dodává, že obvodnímu soudu chybí „odvaha“ posoudit žalobu ve smyslu těchto principů. To znamená, že ve smyslu čl. 95 odst. 1 Ústavy je soudce vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu. Soudce je tak oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu (tedy i § 7 vyhlášky č. 440/2001 Sb.) se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou. Dojde-li k závěru, že jde o pravidlo chování, které je s nimi v rozporu, je soudce povinen takové pravidlo nepoužít (viz připomínané pravidlo *iura novit curia*). Je však logické, že v takovém případě musí spor rozhodnout a v odůvodnění výroku náležitě objasnit důvody, které ho k takovému rozhodnutí vedly, včetně důvodů, pro které podzákoné pravidlo neaplikoval.

15.

V dané věci se navrhovateli nabízí též využití pravidla zařazeného do § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. Jde o právní normu, která soudu dává k úvaze překročit bodové ohodnocení a přihlédnout k mimořádným okolnostem. Je sice pravda, že judikatura obecných soudů směřuje spíše k restriktivnímu použití tohoto ustanovení (viz odkazy na str. 5 návrhu), avšak její závěry nevylučují, aby navrhovatel neshledal existenci podmínek pro zvýšení odškodnění též v předmětném sporu. K tomu mohou sloužit též úvahy Ústavního soudu vyjádřené v právní větě nálezu ve věci sp. zn. III. ÚS 350/03 (Sbírka rozhodnutí, svazek 38, nálezy č. 186):

„Moderním ústavním nepsaným pravidlem, které podle dnes již konstantní judikatury Ústavní soud rovněž aplikuje, je princip proporcionality, který náleží mezi obecné zásady právní, jež sice nejsou v právních předpisech výslovně obsaženy, avšak v evropské právní kultuře se bezezbytku uplatňují (k tomu srov. např. nálezy pléna Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 33/97, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 9, nálezy č. 163, vyhlášen pod č. 30/1998 Sb.). Ústavní soud se tak přihlásil k evropské právní kultuře i k jejím ústavním tradicím. Ve světle těchto obecných zásad právních také interpretuje ústavní předpisy, především Listinu základních práv a svobod. Taková interpretace se pak promítá i do výkladu jednotlivých právních předpisů, tzn. v tomto případě těch, které upravují výši přiznané náhrady za způsobenou škodu na zdraví (náhrady za ztížení společenského uplatně-

ni). Porušením pravidla proporcionality může dojít k zásahu do ústavně zaručených práv, a to konkrétně práva na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod).

...
V dané věci byl předmětem sporu výklad tehdy platné vyhlášky č. 32/1965 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, v příslušném znění, která byla prováděcím předpisem vydaným na základě zákonného zmocnění v ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku, a to zejména § 7 odst. 3 této vyhlášky, dle kterého ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele může soud odškodnění přiměřeně zvýšit nad stanovené nejvyšší výměry odškodnění. Okresní soud Plzeň-město shledal, že v daném případě nastaly okolnosti hodné zvláštního zřetele. Krajský soud v Plzni a Nejvyšší soud se přiklonily k opačnému názoru s tím, že současně k výši stěžovatelce přiznané náhrady uvedly, že soudu nepřísluší oprávnění zvýšením odškodnění za ztížení společenského uplatnění postupem podle § 7 odst. 3 uvedené vyhlášky nahrazovat nedostatek tehdy platné právní úpravy, kdy výše odškodnění určená částkou 30 Kč za 1 bod neodpovídá současným mzdovým poměrům.

K uvedenému se sluší konstatovat následující. Podle názoru Ústavního soudu si lze stěžít představit lepší příklad případu „hodného mimořádného zřetele“ podle § 7 odst. 3 příslušné vyhlášky, než je nevratné a trvalé poškození zdraví, v důsledku něhož došlo k označenému omezení funkčnosti jednoho z nejvýznamnějších orgánů v lidském těle jako celku (ledvin), a to – jak již bylo jednou řečeno – nesprávným, nezodpovědným a neprofesionálním postupem operátora. Argumentace obecného soudu prvního stupně se v tomto směru nejvíce blíží ústavně konformnímu výkladu předmětného ustanovení. Podmínky pro aplikaci ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky tedy podle názoru Ústavního soudu byly splněny.

Ústavní soud vycházel z následujících kritérií, která v daném případě byla splněna nebo k nimž mělo podle jeho názoru být přihlédnuto:

- závažnost způsobené škody na zdraví, tzn. zda byly zasaženy (poškozeny) životně důležité orgány,
- možnost vyléčení či eliminace způsobené škody, tzn. zda v důsledku poškození je poškozená omezena ve svém způsobu života a jestli je nucena k pravidelným kontrolám u lékařů, dalším operativním zákrokům či se v důsledku poškození zdraví stala alespoň do určité míry závislá na přístrojovém vybavení,
- míra zavinění (nedbalosti) operátora, tedy nakolik došlo k odchýlení od standardního (řádného) postupu při operaci.

Ústavnímu soudu z hlediska jeho postavení jako soudního orgánu ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy České republiky) sice nepřísluší konstatovat, v jaké konkrétní výši by náhrada za ztížení společenského uplatnění měla být přiznána, tzn. jaký by měl být násobek podle § 7 odst. 3 předmětné vyhlášky, vycházet je však nutno z principu proporcionality. Jinými slovy řečeno, obecné soudy při posuzování mimořádných případů mají určitý prostor k úvaze, jakého násobku použijí. Z hlediska ochrany ústavnosti však musí dbát o to, aby přiznaná výše náhrady za ztížení společenského uplatnění byla založena na objektivních a rozumných důvodech a aby mezi touto přiznanou výší (peněžní částkou) a způsobenou škodou (újmou) – „zničením“ jedné ledviny existoval vztah přiměřenosti.“

16.

Nad rámec návrhu Ústavní soud poukazuje i na možnost zvýšení bodového ohodnocení újmy na zdraví postupem podle § 6 odst. 1 vyhlášky č. 440/2001 Sb.

17.

Ústavní soud se neztotožňuje s navrhovatelovou úvahou o rozsahu jeho přezkumné pravomoci ve vztahu k právním předpisům (viz bod 3). Navrhovatelovo tvrzení považuje za výron účelové snahy dosáhnout toho, aby Ústavní soud sám posuzoval ústavnost vyhlášky č. 440/2001 Sb. V této věci je třeba plně respektovat vymezení souboru aktivně legitimovaných subjektů k podání takového návrhu (viz § 64 zákona o Ústavním soudu). Ústavní soud připomíná, že z hlediska obsahového navrhovatel svůj návrh nesměřoval proti zákonu, ale proti vyhlášce č. 440/2001 Sb., přitom navrhovatel (obecný soud) není k návrhu na její zrušení legitimován, naopak, pokud je přesvědčen o protiústavnosti vy-

hlášky, nemusí ji použít a může rozhodnout pouze na základě a v duchu zákona, který je vyhláškou prováděn. S případným nedostatkem aktivní legitimace kalkuluje i návrhověl (str. 4, odstavec první) a pro tento případ vyslovuje názor, že by se Ústavní soud přesto měl ústavností vyhlášky zabývat, neboť podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu rozhoduje také o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení. Tato úvaha však nerespektuje, že předpokladem posuzování ústavnosti vyhlášky je nezbytný návrh na zrušení podaný k tomu oprávněným subjektem – viz § 64 odst. 2 zákona o Ústavním soudu. Takovým subjektem není sám o sobě ani Ústavní soud (srov. jeho oprávnění podle § 78 odst. 2 omezená toliko na řízení o ústavních stížnostech).

18.

Na základě uvedených skutečností Ústavní soud konstatuje, že nejsou dány důvody ke zrušení ustanovení § 444 odst. 2 občanského zákoníku, neboť toto ustanovení není, samo o sobě, v rozporu s čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a proto návrh Obvodního soudu pro Prahu 1 bez přítomnosti účastníků a s jejich souhlasem (resp. s fikcí souhlasu) mimo ústní jednání podle § 70 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, zamítl.